

EIERSKAPSKONTROLL

Narvikgården AS

Narvik kommune

Rapport 2023

Forord

På grunnlag av bestilling fra kontrollutvalget i Narvik kommune har KomRev NORD gjennomført en eierskapskontroll i Narvikgården AS. Kontrollutvalgets plikt til å påse at eierskapskontroll gjennomføres, følger av lov om kommuner og fylkeskommuner (kommuneloven) § 23-2 bokstav d. En eierskapskontroll er en kontroll av hvorvidt den som utøver kommunens eller fylkeskommunens eierinteresser, gjør dette i samsvar med lover og forskrifter, kommunestyrets eller fylkestingets vedtak og anerkjente prinsipper for eierstyring, jf. § 23-4.

Før igangsetting av eierskapskontrollen har revisjonen vurdert egen uavhengighet overfor Narvik kommune og Narvikgården AS, jf. kommuneloven § 24-4 og revisjonsforskriften §§ 16-19. Vi kjenner ikke til forhold som er egnet til å svekke tilliten til vår uavhengighet og objektivitet.

Vi takker Narvik kommune og Narvikgården AS for samarbeidet i gjennomføring av eierskapskontrollen.

Hammerfest, 21.11.2023

Knut Teppan Vik

*Oppdragsansvarlig forvaltningsrevisor,
ansvarlig for kvalitetssikring*

Tone Jæger Karlstad

Prosjektleder, forvaltningsrevisor

SAMMENDRAG

Kontrollutvalget i Narvik kommune vedtok i møte 5.12.2022 under sak 63/2022 å bestille en eierskapskontroll i Narvikgården AS. Narvikgården AS er et aksjeselskap som er 100% eid av Narvik kommune. Selskapets vedtektsfestede formål er eiendomsutvikling, kjøp, salg og utleie av fast eiendom, samt annen virksomhet som naturlig faller inn under dette ved aksjekjøp eller på annen måte.

Eierskapskontrollen er gjennomført med utgangspunkt i følgende to problemstillinger:

1. *Fører Narvik kommune kontroll med sine eierinteresser i Narvikgården AS?*
2. *Utøves kommunens eierinteresser i samsvar med kommunestyrets vedtak og forutsetninger, aktuelle lovbestemmelser og etablerte normer for god eierstyring og selskapsledelse?*

Revisors vurderinger av eierutøvelsen i Narvikgården AS er gjort opp mot sentrale krav i relevant lovverk, kommunestyrets vedtak og forutsetninger gjennom vedtekter for selskapet og eierskapsmelding, samt etablerte normer for god eierstyring. Med sistnevnte mener vi i denne eierskapskontrollen KS sine anbefalinger om eierskap, selskapsledelse og kontroll fra 2020. Denne inneholder anbefalinger til både eier, generalforsamling og styret. Vi har ikke gjort undersøkelser av selskapets drift. Vurderingene er basert på skriftlige opplysninger fra selskapet slik som protokoller fra generalforsamlinger og dokumentasjon som er styrende for selskapsledelsen. Vi baserer oss også på opplysninger som selskapet v/styret, administrasjonen og Narvik kommune har gitt oss muntlig, skriftlig og gjennom såkalte egenerklæringsskjemaer.

Revisors konklusjoner er at:

1. Narvik kommune fører kontroll med sine eierinteresser i Narvikgården AS
2. Narvik kommunes eierinteresser utøves i det alt vesentlige i samsvar med kommunestyrets vedtak og forutsetninger, aktuelle lovbestemmelser og etablerte normer for god eierstyring og selskapsledelse

Revisors konklusjon bygger på følgende oppsummerte vurderinger:

Eier Narvik kommune har **oppfylt**:

- Aksjeloven § 2-1 (1) og 2-2 om stiftelsesdokument og vedtekter
- Aksjelovens § 5-5 (1) og (2) om generalforsamling
- Kommuneloven § 26-1 om eierskapsmelding
- KS-anbefaling nr. 1 om valg av selskapsform
- KS-anbefaling nr. 4 om årlig rapport til kommunestyret
- KS-anbefaling nr. 3, samt bestemmelse i kommunens eierskapsmelding, om gjennomføring av eierskapsseminarer
- KS-anbefaling nr. 5 om utarbeidelse og jevnlig revidering av styringsdokumenter og avtaler
- KS-anbefaling nr. 6 om eiermøter
- KS-anbefaling nr. 7 om oppnevning av eierrepresentanter
- KS-anbefaling nr. 8 om generalforsamling
- Selskapets vedtekter § 7 om innkallingsfrist til generalforsamling
- KS-anbefaling nr. 9 kompetanse i styret
- KS-anbefaling nr. 11 om kjønnsbalanse i styret

- KS-anbefaling nr. 12 om å anbefale styret å vurdere egen kompetanse
- KS-anbefaling nr. 13 om at styremedlemmer i morselskap ikke bør sitte i styret i datterselskap
- KS-anbefaling nr. 14 om bruk av numeriske vararepresentanter

Eier Narvik kommune har **ikke oppfylt:**

- KS-anbefaling nr. 10 om å vedtektsfeste bruk av valgkomité

Styret i Narvikgården AS har **oppfylt:**

- KS-anbefaling nr. 12 om å vurdere egen kompetanse
- KS-anbefaling nr. 15 om rutiner for håndtering av habilitetskonflikter
- KS-anbefaling nr. 19 om etiske retningslinjer

På bakgrunn av rapportens funn, vurderinger og konklusjoner anbefaler revisor Narvik kommune å vurdere å vedtektsfeste bruk av valgkomité ved valg til styret i Narvikgården AS.

Innholdsfortegnelse

SAMMENDRAG	2	
1	INNLEDNING OG SELSKAPSIINFORMASJON	2
1.1	Bakgrunn og bestilling	2
1.2	Selskapsinformasjon.....	2
1.2.1	<i>Etablering, eierforhold og formål</i>	2
1.2.2	<i>Styret og daglig ledelse/drift</i>	4
2	PROBLEMSTILLINGER, KRITERIER OG METODE	5
2.1	Problemstillinger	5
2.2	Kriterier	5
2.3	Metode.....	5
3	KONTROLL, UTØVELSE OG OPPFØLGING AV KOMMUNENS EIERINTERESSER	7
3.1	Eierstyring	7
3.1.1	<i>Valg av selskapsform</i>	7
3.1.2	<i>Stiftelsesdokument</i>	8
3.1.3	<i>Eierskapsmelding</i>	8
3.1.4	<i>Eierskapsseminarer</i>	11
3.1.5	<i>Gjennomgang og revisjon av avtaler og styringsdokumenter</i>	12
3.1.6	<i>Eiermøter og eiers oppfølging utenfor generalforsamling</i>	13
3.1.8	<i>Generalforsamling</i>	14
3.1.9	<i>Styrets sammensetning og kompetanse</i>	16
3.1.10	<i>Bruk av valgkomité</i>	17
3.2	Styret	18
3.2.1	<i>Rutiner for habilitetskonflikter</i>	18
3.2.2	<i>Etiske retningslinjer for selskapsdriften</i>	19
3.3	Avtalemessige og juridiske forhold. Handlingsplan 2023	19
3.4	Oppsummering og samlet konklusjon	21
4	UTTALELSER	23
5	ANBEFALINGER	25
6	REFERANSER	26

1 INNLEDNING OG SELSKAPSFORMLING

1.1 Bakgrunn og bestilling

Kontrollutvalget i Narvik kommune vedtok i møte 5.12.2022 under sak 63/22 å bestille en eierskapskontroll rettet mot selskapet Narvikgården AS. Overordnet prosjektskisse fra KomRev NORD ble vedtatt i møte 24.2.2023 under sak 4/23. Eierskapskontroll rettet mot dette selskapet inngår i kommunens plan for eierskapskontroll for perioden 2019-2023. Av planen fremgår det: *«Narvikgården AS er kommunens eiendomsselskap og selskapet forvalter en del av kommunens eiendommer. I tillegg skal selskapet bidra med tilrettelegging for næringsutvikling. Dette er viktige oppgaver for kommunen. Selskapet forvalter betydelige økonomiske verdier på vegne av kommunen.»*

Forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll i selskapet, på daværende tidspunkt kalt *selskapskontroll*, er tidligere gjennomført av KomRev NORD i 2018. Konklusjonen på problemstillingene under eierskapskontrollen fra 2018 var som følgende:

1. Narvik kommune fører ikke fullt ut kontroll med sine eierinteresser i Narvikgården AS.
2. Narvik kommunes eierinteresser utøves ikke fullt ut i samsvar med kommunestyrets vedtak og forutsetninger, aktuelle lovbestemmelser og etablerte normer for god eierstyring.

I konklusjonene ble det særlig vektlagt at Narvik kommune ikke hadde oppdatert og revidert eierskapsmelding i tråd med det som var forutsatt fra kommunens side. Revisor vektla også manglende målformuleringer og verdidokumenter samt manglende bruk av valgkomite og numeriske varamedlemmer til styret. Revisor påpekte også manglende registrering av styreverv i styrevervregisteret.

Revisor kom med følgende anbefalinger til Narvik kommune og Narvikgården AS: *«På bakgrunn av våre funn, vurderinger og konklusjoner anbefaler vi Narvik kommune og Narvikgården AS å vurdere å treffe tiltak for å oppfylle alle KS-anbefalingene om eierstyring, selskapsledelse og kontroll.»*

Revisor oppfatter at kontrollutvalgets formål med eierskapskontrollen er å bidra til å sikre at Narvik kommunes eierskap overfor selskapet ivaretas på en forsvarlig måte, og at det legges til rette for at målsetningene med etableringen av selskapet følges opp.

1.2 Selskapsinformasjon

1.2.1 Etablering, eierforhold og formål

Narvikgården AS er et aksjeselskap som eies 100% av Narvik kommune. Det er ordfører som representerer eier Narvik kommune i generalforsamling. Foranledningen for opprettelsen av Narvikgården AS var at to store eiendomsbesittere i kommunen, Norges Statsbaner AS (NSB) og Luossavaara-Kiirunavaara Aktiebolag (LKAB), overførte bygg og anlegg til Narvik kommune til en lav pris. Formålet med overføringen skulle være næringsutvikling i kommunen. Selskapet Narvik Vekst ble etablert i 1999 for å forvalte eiendommene. Narvikgården AS ble opprettet i 2001, og ble da det overtakende selskapet i en fusjon med Narvik Vekst.

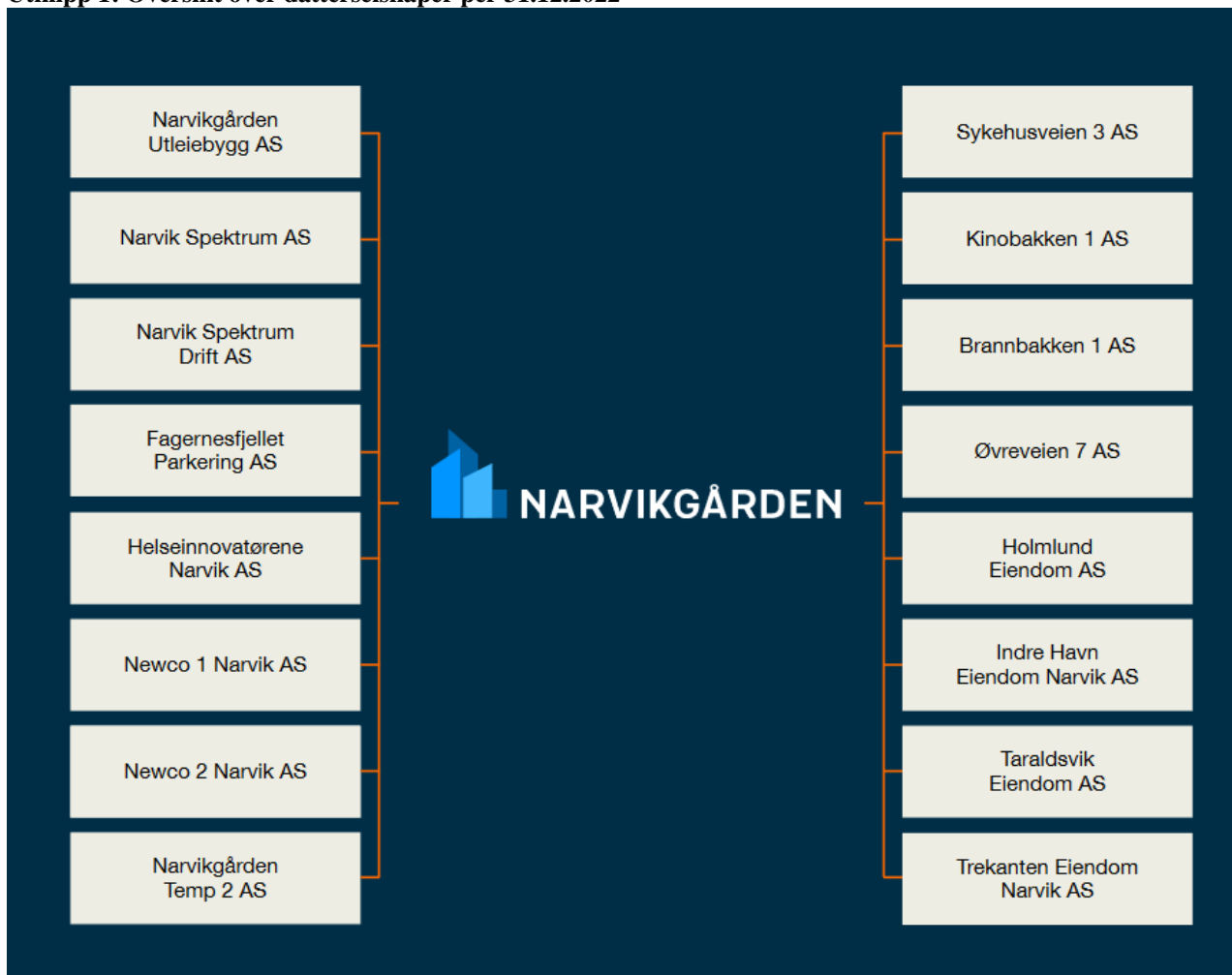
Selskapets formål er ifølge § 3 i vedtektene *«eiendomsutvikling, kjøp, salg og utleie av fast eiendom samt annet virksomhet som naturlig faller inn under dette ved aksjekjøp eller på annen måte.»* Ifølge selskapets hjemmeside er Narvikgårdens visjon *«Etablering, trivsel og vekst i Narvikregionen»*. Mer

utfyllende informasjon om selskapets mål og formål er også gitt her; det fremgår at selskapet har satt som mål å lykkes gjennom aktivt og nært samarbeid samt langsiktig tenkning sammen med eier, næringslivet og innbyggerne i Narvik kommune. Selskapet har som forretningsidé å drive by- og eiendomsutvikling primært innenfor egne arealer, selge, bygge og leie ut eiendommer i Narvikregionen. Sekundært delta i annen virksomhet som naturlig faller inn under eiendoms- og byutvikling, herunder også delta som aktiv eier i andre selskapet. I samsvar med kommunens strategiske næringsplan har selskapets hovedfokus vært rettet mot:

- Klargjøring for salg og utleie av næringsarealer
- Oppfølging av nye bygg og kjøp av eksisterende for utvikling, utleie og salg
- By- og samfunnsutvikling
- Andre aktiviteter for å bidra til trivsel og bolyst i regionen

Narvikgården AS har 100% eierskap i 16 datterselskaper. Nedenstående utklipp er hentet fra selskapets årsmelding for 2022, og viser alle datterselskapene per 31.12.2022.

Utklipp 1: Oversikt over datterselskaper per 31.12.2022

Kilde: Årsmelding for Narvikgården AS 2022

I tillegg til de heleide datterselskapene har Narvikgården AS aksjer i følgende selskaper:

- Narvikfjellet (12%)
- Narvikfjellet Allmenn AS (17%)
- Narvik Kapital (11,01%)
- Visit Narvik AS (33,82%)
- Medby Næringspark AS (15,01%)
- Haikjeften AS (10,02%)
- Astafjord Industrier AS (35,71%)
- Helseinnovatørene Narvik AS (50%)
- Polar Park (0,53%)
- Stiftelsen Vinterfestuka

1.2.2 Styret og daglig ledelse/drift

Generalforsamlingen i selskapet valgte i juni 2023 nåværende styre. Styreleder i selskapet er Thomas Nygård, og øvrige styremedlemmer er Stig Nerdal, Marie Lovise Ve, Torje Kosmo Karlsen og Cathrine Kaarbø. Generalforsamlingen har også oppnevnt tre varamedlemmer i numerisk rekkefølge; Bjørn Harald Larsen, Morten Lorentzen og Ellen M. Iversen. Ansattrepresentant i styret er Rune Hakvåg Pettersen, og vara ansattrepresentant er Eirik Djupvik.

I 2022 vedtok generalforsamlingen at styrets leder mottar et fast honorar pr. år på kroner 70.000,-. De øvrige styremedlemmene mottar et fast honorar pr. år på kroner 30.000,-. Vararepresentanter mottar et honorar på kroner 600,- pr. time.

Administrerende direktør i Narvikgården er Bjørnar Evenrud, og selskapet har ni øvrige ansatte innenfor stillingskategoriene leder utvikling og vekst, senior prosjektleder, økonomi- og regnskapssjef, prosjektleder, prosjektleder salg, arealplanlegger og driftstekniker.

Selskapets revisor er Hålogaland Revisjon AS. I 2022 var godtgjørelsen for revisjon kr 339 025, og kr 300 974 til *annen bistand*. I dette ligger rådgivningstjenester i forbindelse med en større fisjonsprosess som selskapet gjennomførte i 2022.

I tabellen nedenfor viser vi en oversikt over selskapets driftsresultat, egenkapital og gjeld, slik det fremgår av årsregnskapene for 2020, 2021 og 2022.

Tabell 2: Utdrag fra årsregnskapene fra 2020, 2021 og 2022

År	Driftsinntekter	Driftskostnader	Driftsresultat	Årsresultat	Sum egenkapital	Sum gjeld
2020	26 305	17 279	9 026	6 289	95 069	132 410
2021	14 472	29 426	-14 954	82 855	177 924	118 054
2022	13 471	21 220	-7749	-4773	173 151	102 144

Kilde: www.proff.no

2 PROBLEMSTILLINGER, KRITERIER OG METODE

2.1 Problemstillinger

På bakgrunn av kontrollutvalgets vedtak og bestilling, gjelder følgende problemstillinger for eierskapskontrollen:

1. *Fører Narvik kommune kontroll med sine eierinteresser i Narvikgården AS?*
2. *Utøves kommunens eierinteresser i samsvar med kommunestyrets vedtak, aktuelle lovbestemmelser og etablerte normer for god eierstyring og selskapsledelse?*

2.2 Kriterier

Når Narvik kommune har virksomhet utenfor egen organisasjon, gjelder ikke de styringssystemene som normalt gjelder for kommunens virksomhet etter lov om kommuner og fylkeskommuner. Kommunens styring av virksomheten må følge de regler som gjelder for den aktuelle selskapsformen. For Narvikgården AS er dette aksjeselskapslovgivningen. Kommunens styring av selskapet må skje gjennom generalforsamling, styret og daglig leder. Den styringen som gjøres i selskapet av styret og daglig leder, kalles selskapsstyring. Som eier i aksjeselskapet skal kommunen ikke involvere seg direkte i selskapsstyringen. Ved bruk av generalforsamlingen som styringskanal, kan kommunen som eier på et overordnet nivå bestemme hvordan styret skal forvalte selskapet. Kommunen kan også etablere andre arenaer for utøvelse av eierstyring.

For å kunne gjøre vurderinger av Narvik kommunes kontroll av og eierutøvelse i Narvikgården AS, må vi utlede kriterier. Kriteriene skal være en målestokk for revisors vurderinger av kommunens eierskapsutøvelse. Kriteriene i denne eierskapskontrollen utledes fra følgende kilder:

- Lov 13. juni 1997 nr. 44 om aksjeselskaper (aksjeloven)
- Lov 22. juni 2018 nr. 83 om kommuner og fylkeskommuner (kommuneloven)
- Anbefalinger om eierskaps, selskapsledelse og kontroll, KS (2020)
- Narvik kommunes eierskapsmelding
- Vedtekter for Narvikgården AS

De konkrete kravene fra de ovennevnte kildene fremkommer i tekstbokser i de relevante kapitlene.

2.3 Metode

Eierskapskontrollen er gjennomført i overensstemmelse med *RSK 002 Standard for eierskapskontroll*¹, kommunelovens regler om gjennomføring av eierskapskontroll, jf. § 23-4, samt forskrift om kontrollutvalg og revisjon §§ 10 og 14.

Narvik kommune og Narvikgården AS ble orientert om eierskapskontrollen i oppstartsbrev 11.4.2023. Revisor gjennomførte et oppstartsmøte med administrerende direktør i Narvikgården AS 19.4.2023. I oppstartsmøtet innhentet vi noe informasjon av relevans for eierskapskontrollen. Styreleder, og representant for eier Narvik kommune, har svart skriftlig på spørsmål som revisor har stilt i såkalt generklæringskjema til hver av dem.

¹ Fastsatt av NKRFs styre 12.08.2020 og gjort gjeldende som god kommunal revisjonsskikk for eierskapskontroller med oppstartsbrev sendt etter 30.09.2020

Dokumentasjon fra selskapet som ligger til grunn for våre beskrivelser, er blant annet innkallinger og protokoller fra møter i styret og generalforsamlingen for årene 2020, 2021 og 2022. Vi har også bedt om å få oversendt styrende dokumenter for selskapet, eksempelvis instruksjer, strategier og planer. Vi har også innhentet årsregnskap og årsberetninger. Vi har videre fremskaffet saksopplysninger fra åpne kilder som søkemotoren proff.no og selskapets egne hjemmesider. Informasjon fra disse dokumentene inngår i datagrunnlaget for eierskapskontrollen.

Det innsamlede datamaterialet utgjør etter revisjonens vurdering et relevant og tilstrekkelig grunnlag for vurderingene og konklusjonene som fremgår av rapporten. Vi har sammenlignet de ulike typene data med hverandre for å avdekke eventuelle motsetninger i opplysninger som fremkommer i dem. På bakgrunn av forannevnte vurderinger og sammenligninger forutsetter revisjonen at det ikke er vesentlige feil i datamaterialet som presenteres i rapporten. Påliteligheten og gyldigheten er også søkt sikret på et overordnet nivå gjennom revisjonens interne kvalitetssikringssystem.

Vi understreker at eierskapskontrollen begrenser seg til en vurdering av om Narvik kommune som eier av selskapet, og av styrets virksomhet. En materiell vurdering av selskapets organisering, drift og funksjon faller således utenfor rammene for en eierskapskontroll. Vi gir likevel i rapporten informasjon om selskapets administrasjon med detaljeringsnivå som går utover informasjonen om den rene eierstyringen. Når dette presenteres er det som bidrag til en helhetlig fremstilling av selskapet og dets drift.

3 KONTROLL, UTØVELSE OG OPPFØLGING AV KOMMUNENS EIERINTERESSER

I dette kapitlet presenterer vi revisors funn og revisors vurderinger vedrørende problemstillingene som er lagt til grunn for eierskapskontrollen.

3.1 Eierstyring

3.1.1 Valg av selskapsform

Kommunen bør som eier sørge for en selskapsform som er tilpasset virksomhetens formål og oppgaver, behovet for eierstyring, samfunnsansvar, hensynet til innsyn, markedsforhold og det aktuelle lovverket.

Jf. KS-anbefaling nr. 1

Revisors funn

Narvikgården AS ble i 2001 etablert som et aksjeselskap. Revisor har stilt spørsmål til Narvik kommune vedrørende valg av selskapsform. Vi har fått tilbakemelding om at selskapet ble etablert som en del av kommunens virkemiddelapparat for eiendomsutvikling, kjøp, salg og utleie av fast eiendom samt annen virksomhet som naturlig faller inn under dette ved aksjekjøp eller på annen måte. Selskapet har en rekke datterselskaper knyttet til enten eiendomsutvikling eller andre oppgaver som selskapet har tatt på seg.

Videre har vi fått informasjon om at siden selskapet konkurrerer i det åpne marked, er det naturlig at det er organisert som et aksjeselskap. Kommunen har vurdert at med tanke på selskapets langsiktige perspektiv og formål er selskapsformen mest hensiktsmessig. Kommunen viser til at siden Narvik kommune eier 100% av selskapet, kan kommunen gjennom generalforsamling og eierskapsmelding gi selskapet retning som er i tråd med kommunens fokus på samfunns- og næringsutvikling.

Revisor er ikke kjent med at det har vært vurdert andre organisasjonsformer for selskapet.

I kommunens eierskapsmelding inngår noen retningslinjer for valg av selskapsform. Her fremgår at det ved valg av selskapsform blant annet må vurderes hvilken hensikt kommunen har med eierskap samt hva kommunen ønsker å oppnå, hvordan kommunen kan styre (eksempelvis gjennom representantskap, generalforsamling o.l.), hvorvidt tjenesten er en monopoltjeneste eller en tjeneste i et konkurranseutsatt marked, om eier har krav til økonomisk utbytte, og hvordan selskapet skal kommunisere med kommunen. Videre fremgår flere øvrige forhold som bør vurderes ved valg av selskapsform, herunder blant annet forholdet til lov om offentlige anskaffelser dersom kommunen skal kjøpe tjenester fra selskapet, økonomisk risiko og begrensning av denne, om valg av selskapsform påvirker forholdet til merverdiavgift og om det får konsekvenser for ansatte å skille tjenesten ut i eget selskap.

Revisors vurdering

Ovenstående funn indikerer etter revisors syn at Narvik kommune som eier av selskapet har et bevisst forhold til valg av selskapsform for den virksomheten som Narvikgården skal drive, samt at denne organiseringen for kommunen som eier oppleves som hensiktsmessig. På generelt grunnlag kan det nevnes at aksjeselskap er en relativt vanlig organisasjonsform for kommunalt eide eiendomsselskaper. Revisor er ikke kjent med forhold som tilsier at Narvik kommune burde ha valgt en annen selskapsform for virksomheten som Narvikgården skal bedrive. Revisors vurdering er

følgelig at **Narvik kommune har oppfylt KS-anbefaling nr. 1**. I vurderingen vektlegges også det faktum at selskapet konkurrer i det åpne markedet, noe som etter revisors syn taler for at en hensiktsmessig selskapsform er valgt. Revisor påpeker at Narvik kommune i sin eierskapsmelding også har utarbeidet generelle, skriftlige retningslinjer for valg av selskapsform. Eierskapsmeldingen var ikke gjeldende på tidspunktet for etablering av Narvikgården AS, men kan anses som et uttrykk for dagens praksis.

3.1.2 Stiftelsesdokument

For å stifte et aksjeselskap skal stifterne opprette et stiftelsesdokument. Stiftelsesdokumentet skal inneholde selskapets vedtekter.

Aksjeloven § 2-1(1)

Vedtektene skal minst angi:

1. selskapets foretaksnavn,
2. selskapets virksomhet,
3. aksjekapitalens størrelse, jf. § 3-1
4. aksjenes pålydende (nominelle beløp), jf. § 3-1

Dersom selskapet ved sin virksomhet ikke skal ha til formål å skaffe aksjeeierne økonomisk utbytte, skal vedtektene inneholde bestemmelser om anvendelse av overskudd og av formuen ved oppløsning.

Jf. aksjeloven § 2-2

Revisors funn

Revisor har fått oversendt stiftelsesdokument for Narvikgården AS. Dokumentet ble utarbeidet 20.3.2001 i forbindelse med stiftelse av selskapet. Stiftelsesdokumentet inneholder også selskapets vedtekter. Vedtektene inneholder informasjon om selskapets foretaksnavn og formål/virksomhet, aksjekapitalens størrelse og pålydende beløp.

Revisors vurdering

Stiftelsesdokumentet og selskapets vedtekter har det innhold som er påkrevd etter aksjelovens bestemmelser. Revisors vurdering er følgelig at **Narvik kommune har oppfylt aksjeloven § 2-1 (1) og 2-2**.

3.1.3 Eierskapsmelding

Kommunen skal minst én gang i valgperioden utarbeide en eierskapsmelding som skal vedtas av kommunestyret.

Eierskapsmeldingen skal inneholde

- a) kommunens eller fylkeskommunens prinsipper for eierstyring
- b) en oversikt over selskaper, kommunale foretak og andre virksomheter som kommunen har eierinteresser eller tilsvarende interesser i
- c) kommunens formål med sine eierinteresser eller tilsvarende interesser i virksomhetene som nevnt i bokstav b

Jf. kommuneloven § 26-1

Kommunestyret bør årlig få en rapport om tilstanden (økonomi, spesielle forhold osv. for selskapene).

Jf. KS-anbefaling nr. 4

Revisors funn

Narvik kommune har en eierskapsmelding som er vedtatt av kommunestyret 16.6.2022 under sak 54/22. Eierskapsmeldingen inneholder overordnede prinsipper for eierstyring og utøvelse av eierskap i selskaper hvor kommunen har eierskap. Det fremgår av eierskapsmeldingens innledning av den fokuserer på kommunen som eier, og har som mål å øke bevisstheten rundt forvaltning av eierskapet, sikre at rettssubjektene gis nødvendige styringssignaler, og tydeliggjør lokalpolitikernes ansvar overfor kommunalt eide virksomheter og rettssubjekter. Det fremgår videre at eierskapsmeldingen er et overordnet politisk styringsdokument for virksomheten som er utskilt fra kommunen og plassert ved et annet rettssubjekt.

Kapittel 3 i eierskapsmeldingen omhandler Narvik kommunes eierskapspolitikk, som ifølge kommunen innebærer alle de overordnede premisser, krav og rammer som kommunen legger til grunn for forvaltningen av alle sine selskaper og eierandeler. Kapitlet inneholder også informasjon om Narvik kommunes prinsipper for eierstyring. Det fremgår at eierskapspolitikken skal bidra til en **tydelig** og **transparent** forvaltning, drift og utvikling av selskapene kommunen eier.

Det er utarbeidet egne prinsipper for aktivt eierskap. Disse gjengis i det følgende:

- **Politiske diskusjoner** tas i kommunestyret, der hele tjenesteproduksjonen settes i fokus.
- **Instrukser og styringssignaler** gis av kommunen i det operative eierorganet (generalforsamling/representantskap); disse representerer kommunestyrets flertall og skal stemme likt. Eierskapsmelding med tilhørende eierstrategier er et bidrag til dette.
- **Kommunens interesser** ivaretas av eierrepresentantene og disse har myndighet til å stemme på generalforsamlingen/representantskapsmøtene.
- **Vedtaksendringer** skal behandles i kommunestyret før det behandles i generalforsamlingen/representantskap.
- **Årsmøtene i selskapene** skal sammen med årsmeldinger og årsregnskaper i rettssubjektene forelegges kommunestyret, slik at kommunestyret får anledning til å avgi sine signaler til årsmøtet.

I det følgende gis en fremstilling av Narvik kommunes overordnede prinsipper for eierstyring rettet mot eier, slik de fremgår av eierskapsmeldingen. I dokumentet det vises til, er flere av prinsippene gitt mer utfyllende, og til dels omfattende, innhold. Fremstillingen her er av prinsippene på et overordnet nivå.

- **Det skal være åpenhet rundt Narvik kommunes eierskap.** Eierskapsmeldingen i sin helhet, skal frem til kommunestyret en gang i valgperioden. Alle protokoller fra årsmøter, representantskap og generalforsamling legges frem for formannskapet og kommunestyret til orientering.
- **Valget om å etablere et selskap og valg av selskapsform skal baseres på en analyse av kommunens styringsbehov og mål for virksomheten.**
- **Narvik kommune skal fremme sine interesser overfor kommunale selskaper gjennom eierorganene.** Med eierorganene forstås generalforsamling, representantskapsmøter og årsmøter.
- **Narvik kommune skal gi klare og langsiktige mål for selskapene. Styret er ansvarlig for å realisere målene.** Narvik kommune angir mål og strategier for selskapene gjennom å godkjenne vedtekter, selskapsavtaler, aksjonæravtaler, samarbeidsavtaler, eierskapsmelding og eierstrategier mv. Kommunen angir dermed sine mål gjennom de ytre rammene for selskapenes virksomhet i formålsparagrafen. Dersom ordinære styringsdokumenter ikke

gir tilstrekkelig styringssignaler til selskapene bør Narvik kommune supplere styringsdokumentene med selskapsvise eierstrategier. Narvik kommune bør gi tydelige signaler i eiermeldingene til det enkelte selskap om hvilke forventninger de har til selskapet.

- **Selskapene skal være bevisst sitt samfunnsansvar.**
- **Styret skal på selvstendig grunnlag ha en aktiv rolle med hensyn til service, kontroll, strategi og ressursituasjon.**
- **Styresammensetningen skal gjenspeile behovet for kompetanse, kapasitet og mangfold ut fra selskapets egenart og behov.**
- **Godtgjørelser til styret skal fremstå som rimelig med henblikk på ansvar, kompetanse, arbeidsbyrden og virksomhetens kompleksitet.**
- **Styrevervregisteret.** Narvik kommune forventer at kommunale selskaper knytter seg til styrevervregisteret.
- **Resultatmål, utbytte og krav til avkastning.** Som eier gir Narvik kommune uttrykk til forventninger til selskapets bidrag og utbytte. Utbytteforventninger skal reflektere hva Narvik kommune som eier mener er en riktig balanse mellom utbytte og tilbakeholdt overskudd. Et sentralt hensyn ved fastsetting av utbytte er at selskapet bør ha en egenkapital som er tilpasset virksomhetens mål, strategi og risikoprofil. I forbindelse med det årlige budsjettarbeidet utarbeides utbytteforventninger som kommuniseres til selskapenes styrer i de selskapene der det er aktuelt med utbytte i tråd med vedtatte eierstrategier.

Eierskapsmeldingen inneholder oversikt over alle selskaper som Narvik kommune hadde eierinteresser i per 2021. Dette inkluderer kommunale foretak, aksjeselskap, interkommunale selskaper, gjensidige forsikringselskap, samvirkeforetak/andelslag, interkommunalt og interfylkeskommunalt samarbeid, stiftelser, avtalesamarbeid, vertskommunesamarbeid og stiftelser. De ulike selskapene er kategorisert i tre grupper. Narvikgården AS er kategorisert i gruppe 1, som defineres som *selskaper som har stor betydning for kommunal tjenesteyting, og som utfører lovpålagte oppgaver eller oppgaver som ansees viktig for Narvik kommunes tjenesteyting til befolkningen.*

Det inngår også mer utfyllende informasjon om Narvikgården AS konkret; historikk, aksjekapital, eierstruktur, virksomhet, vedtektsfestet formål, styre og organisering. Om Narvik kommunes eierstrategi for eierskapet fremgår følgende:

I tillegg til vedtektsfestet formål forventer Narvik kommune at Narvikgården AS i denne perioden prioriterer følgende:

- ✓ Være en aktiv bidragsyter i tilrettelegging for samfunns- og industriutvikling
- ✓ Selskapet skal i omsetning av selskapets formål søke etter løsninger som er til storsamfunnets beste, og ikke primært maksimere profitt i sine omsetninger
- ✓ Det er en forventning at selskapet også bidrar til ikke-inntektsbringende aktivitet gjennom samfunnsnyttige formål bestilt av Narvik kommune. De samfunnsnyttige målene er tett knyttet til primæraktivitetene som er utvikling av nærings- og industriarealer, samt sentrumsutvikling
- ✓ Det er en forventning om at selskapet aktivitet og investeringer kan fungere som et alternativ til aksjeutbytte.

Narvik kommune har i 2021, 2022 og 2023², i forbindelse med behandling av forberedende generalforsamling, fått forelagt årsberetning for Narvikgården AS for foregående år. Årsberetningene inneholder informasjon om blant annet drift, prosjekter og byutvikling samt økonomi og resultater.

Revisors vurdering

Narvik kommune har, i tråd med kommunelovens bestemmelse, utarbeidet og fremlagt for kommunestyret en eierskapsmelding i løpet av valgperioden. Revisor finner at eierskapsmeldingen har det innhold som er påkrevd etter kommuneloven. Revisors vurdering er følgelig at **Narvik kommune har oppfylt kommuneloven § 26-1**. Videre er revisors vurdering at **Narvik kommune har oppfylt KS-anbefaling nr. 4**. Kommunestyret har hvert år i den undersøkte perioden fått seg forelagt selskapets årsberetning, og revisors vurdering er at årsberetningen er et dokument som gir informasjon om tilstanden i selskapet, herunder om økonomi.

3.1.4 Eierskapsseminarer

For å styrke det kommunale eierskapet anbefales det at kommunestyret får tid til kompetanseutvikling eksempelvis ved å avholde eierskapsseminarer for samtlige folkevalgte tidlig i perioden.

Jf. KS-anbefaling nr. 3

Narvik kommune skal som en del av folkevalgtopplæringen legge til rette for obligatoriske kurs/eierseminar for samtlige folkevalgte. Folkevalgte representanter i representantskap og generalforsamlinger skal gis opplæring i sin rolle som eierrepresentant, samt hvilke interesser de skal ivareta. Kommunestyret og formannskapet gis obligatorisk kurs/eierseminar hvert 4. år i etterkant av valg/konstituering.

Jf. Narvik kommunes eierskapsmelding pkt. 4.6

Revisors funn

Narvik kommune gjennomførte 4.5.2022 et eierskapsseminar for de folkevalgte i kommunen. Hele kommunestyret var invitert til eierskapsseminaret, som gikk over seks timer. Protokoll fra eierskapsseminaret viser at 36 folkevalgte var til stede under opplæringen³. Agenda for eierskapsseminaret hadde følgende innhold:

- Innledning og formål med opplæring
- KS-anbefalinger om eierskap, selskapsledelse og kontroll
- Hva er eierstyring?
- Roller i eierstyring og selskapsledelse
- Habilitet og kontroll
- Styrekruttering og styreevaluering
- Selskapsorganisering
- Eierstrategi og selskapsstrategi
- Hvorfor har vi plassert kommunale tjenester i eksterne selskap?
- Selskapenes formål og oppgaver
- Eierskapsmelding og veien videre

² Revisor har ikke undersøkt praksisen for år tidligere enn 2021

³ Kommunestyret besto i den aktuelle perioden av 41 representanter

- Oppsummering og avslutning

Narvik kommune opplyser at tilsvarende opplæring for kommende valgperiode vil gjennomføres i januar 2024.

Revisors vurdering

På bakgrunn av ovenstående funn er revisors vurdering at **Narvik kommune har oppfylt KS-anbefaling nr. 3 samt bestemmelse om eierseminar i kommunens eierskapsmelding pkt. 4.6.**

3.1.5 Gjennomgang og revisjon av avtaler og styringsdokumenter

Kommunestyret skal utarbeide, og bør jevnlig revidere, styringsdokumentene og avtalene som regulerer styringen av selskapet.

Jf. KS-anbefaling nr. 5

Revisor funn

Revisor har stilt spørsmål til selskapet og kommunen om hvilke styringsdokumenter og avtaler som regulerer styringen av selskapet. Vi har fått tilbakemelding om at dette i hovedsak er eierskapsmeldingen, og særlig de delene av den som gir uttrykk for Narvik kommunes strategi med sitt eierskap i Narvikgården. Av kommunens eierskapsmelding fremgår det at kommunen angir mål og strategier for selskapene gjennom å godkjenne vedtekter, selskapsavtaler, aksjonæravtaler, samarbeidsavtaler, eierskapsmelding og eierstrategier mv.

Vedtektene til Narvikgården er vedtatt i kommunestyret i Narvik, og er å anse som et sentralt dokument i kommunens eierstyring. Også gjennom vedtektene kan kommunestyret som eier, på et overordnet nivå, legge føringer for selskapsdriften. De senere år har det kommet noen endringer i selskapets vedtekter, særlig som et resultat av en gjennomført fisjonsprosess. Vedtektsendringer er vedtatt i generalforsamling, der eier er representert. Vedtektsendringer som vedtas i generalforsamling, behandles også i kommunestyret, ved at kommunestyret årlig i forkant av ordinær generalforsamling behandler sak vedrørende *forberedende generalforsamling*.

Styreleder i selskapet viser i tillegg til at Narvikgården AS på et overordnet nivå legger til grunn *Strategisk Næringsplan for Narvik*. Planen er Narvik kommunes overordnede plan for næringsarbeidet, og har tilhørende handlingsplaner. Planen legges, etter revisors oppfatning, til grunn for Narvikgårdens arbeid på et overordnet nivå, og inneholder ikke konkrete bestemmelser som regulerer styringen av Narvikgården AS direkte. Styreleder har videre opplyst at styret har vedtatt en egen strategiplan for Narvikgården, med tilhørende handlingsplaner. Det er også vedtatt en styringsinstruks for styret og administrerende direktør i selskapet. Styreinstruksen inneholder bestemmelser om selskapets formål og struktur, styrets oppgaver, administrerende direktørs forpliktelser overfor styret, fullmakter, styring og ansvar for selskapets datterselskaper og øvrige selskaper med eierinteresser, møtefrekvens og innkalling, behandling av saker, protokollføring, taushetsplikt og etiske retningslinjer. Styreinstruksen ble sist vedtatt av styret 30.9.2022. Det foreligger også en egen instruks fra styret til administrerende direktør. Etiske retningslinjer for styring og drift av selskapet er utarbeidet, og revideres årlig av styret.

Revisors vurdering

Ovenstående funn viser at det i hovedsak er gjennom eierskapsmelding med eierstrategier, og selskapets vedtekter, at Narvik kommune som eier har uttrykt sitt formål med eierskapet i Narvikgården, samt strategier og forventninger til selskapet. I tillegg har *styret* i selskapet utarbeidet dokumenter og avtaler som regulerer styringen av selskapet. Disse dokumentene er av nye dato. Det er også dokumentert at vedtektene har vært endret ved enkelte anledninger de siste årene. Når det gjelder eierskapsmeldingen, som er det mest sentrale dokumentet fra eiers side, er kravet i kommuneloven at denne skal vedtas en gang i løpet av valgperioden. Dette har Narvik kommune oppfylt, ved at eierskapsmeldingen ble vedtatt i kommunestyret i 2022. På bakgrunn av dette er revisors vurdering av **Narvik kommune har oppfylt KS-anbefaling nr. 5.**

3.1.6 Eiermøter og eiers oppfølging utenfor generalforsamling

Det bør jevnlig gjennomføres eiermøter mellom kommunen og selskapet for å bidra til god kunnskap om og dialog med selskapet.

Jf. KS-anbefaling nr. 6

Revisors funn

I egenerklæringsskjemaet fra Narvik kommune opplyses det at det gjennomføres månedlige møter mellom administrativ ledelse og *kommunens virkemiddelapparater innen næringsutvikling*. I hovedsak foregår møtene mellom administrativ ledelse og daglig ledelse av selskapene, men ved behov vil politisk ledelse og styreledere delta i møtene. Formålet bak møtene er felles koordinering av prosjekter knyttet til næringsutvikling. Blant annet informeres det om løpende saker det jobbes med fra både Narvikgården, Narvik Havn og Narvik kommune. Det avklares behov for eventuell koordinering for å unngå dobbeltarbeid, og det avklares hva de ulike selskapene kan bidra med i pågående saker.

Også administrerende direktør og styreleder opplyser at selskapet opplever tett og god oppfølging fra eier. I tillegg til ovenfor nevnte møter med kommunens virkemiddelapparater innen næringsutvikling, gjennomføres møter mellom selskapet, rådmann og ordfører annenhver uke. Revisor oppfatter at det ikke skrives referater fra disse treffpunktene mellom selskapet, ordfører og rådmannen.

Ordfører og rådmann er observatører til styret, og møter der ved ønske og behov både fra eier og selskapet. Ordfører og rådmann mottar også samtlige styredokumenter. Det rapporteres årlig til kommunestyret om tilstanden i selskapet gjennom oversendelse av dokumenter fra generalforsamling. Videre opplyser styreleder om at eier orienteres ved behov i enkeltsaker.

Revisors vurdering

Informasjon innhentet fra både administrasjonen i selskapet, styret og kommunen som eier, indikerer at det er hyppig kontakt mellom selskapet og eier. Møtevirksomheten fremstår som systematisk, ved at den gjennomføres på en månedlig basis gjennom året. På bakgrunn av dette er revisors vurdering at **Narvik kommune har oppfylt KS-anbefaling nr. 6.**

3.1.7 Oppnevning av eierrepresentanter

Det anbefales som hovedregel at kommunestyret oppnevner sentrale folkevalgte som selskapets eierrepresentanter i eierorganet.

Jf. KS-anbefaling nr. 7

Revisors funn

Kommunestyret i Narvik kommune har oppnevnt ordfører til å representere eier i generalforsamling i Narvikgården AS. I de tilfeller der andre enn ordføreren har møtt i generalforsamling, er dette gjort etter skriftlig fullmakt utstedt fra eierrepresentanten.

Revisors vurdering

Ordfører er å betrakte som en sentral folkevalgt. Revisors vurdering er dermed at **Narvik kommune har oppfylt KS-anbefaling nr. 7.**

3.1.8 Generalforsamling

Bestemmelser om innkallingsfrist til generalforsamling og representantskapsmøter bør tas inn i selskapets vedtekter, slik at det tas hensyn til kommunens behov for å ha tid til å behandle aktuelle saker.

Jf. KS-anbefaling nr. 8

Ordinær generalforsamling skal holdes innen seks måneder etter utgangen av hvert regnskapsår. På den ordinære generalforsamlingen skal følgende saker behandles og avgjøres:

1. godkjenning av årsregnskapet og eventuell årsberetning
2. andre saker som etter loven eller vedtektene hører under generalforsamlingen

Jf. aksjeloven § 5-5 (1) og (2)

Den ordinære generalforsamlingen skal behandle:

1. fastsettelse av resultatregnskap og balansen
2. anvendelse av overskuddet eller dekning av underskudd i henhold til den fastsatte balanse, samt utdeling av utbytte
3. valg av styre
4. andre saker som i henhold til lov hører under generalforsamlingen.

Generalforsamlingen avholdes innen juni måneds utgang, og innkalles med minst 7 dagers varsel.

Jf. Vedtekter for Narvikgården AS § 7

Revisors funn

Det fremgår av § 7 i selskapets vedtekter at det skal innkalles til generalforsamling med minst 7 dagers varsel.

Revisor har fått oversendt innkallinger og protokoller fra gjennomførte ordinære generalforsamlinger i selskapet gjennomført på følgende datoer:

- 26.6.2020
- 22.6.2021
- 24.6.2022
- 27.6.2023

Protokollene viser at følgende saker har vært til behandling i alle de ordinære generalforsamlingene:

- Konstituering (fortegnelse over aksjonærene på møtet, godkjenning av fullmakt, valg av møteleder, protokollfører og delegater til å underskrive protokollen, godkjenning av innkalling og sakliste)
- Godkjenning av årsregnskap og årsberetning samt anvendelse av årsunderskuddet
- Konsernregnskap
- Valg av styre
- Fastsettelse av honorar til styret
- Fastsettelse av honorar til revisor

I tillegg til ovenfor nevnte saker er følgende saker behandlet:

- 26.6.2020: Endringer av vedtekter § 5 om styret

Det er i tillegg, i den undersøkte perioden, gjennomført flere ekstraordinære generalforsamlinger i selskapet. Dette har særlig sammenheng med gjennomførte fisjonsprosesser i 2022. Ekstraordinære generalforsamlinger er gjennomført på følgende datoer:

- 23.9.2021
- 24.6.2022
- 12.9.2022
- 18.10.2022

I de ekstraordinære generalforsamlingene er følgende saker behandlet:

- Forhøyelse av selskapets aksjekapital ved tingsinnskudd
- Endring av selskapets vedtekter i anledning kapitalforhøyelsen
- Delvis gjennomføring av varslet fisjon
- Godkjenning av fisjonsplan for selskapet
- Kapitalnedsettelse og vedtektsendring ved fisjon
- Valg av revisor

For alle de ordinære generalforsamlingene er innkalling sendt ut 7 eller flere dager før generalforsamling gjennomføres.

Narvik kommune gjennomfører også såkalt *forberedende generalforsamling*. I forkant av hver ordinær generalforsamling i selskapet behandler kommunestyret sak vedrørende forberedende generalforsamling i Narvikgården AS. Kommunestyret får seg da forelagt sakspapirene til generalforsamlingen, samt nødvendig bakgrunnsinformasjon slik som for eksempel regnskap og årsberetning for foregående år. Kommunestyret treffer vedtak i de sakene som skal opp til behandling i generalforsamlingen, og gir kommunens eierrepresentant fullmakt til å stemme på vegne av eier i eierorganet.

Revisors vurdering

Revisors vurdering er at **Narvik kommune har oppfylt KS-anbefaling nr. 8**. Det er for alle de undersøkte årene avholdt generalforsamling innen utgangen av juni, og i alle generalforsamlingene er årsregnskap og årsberetning behandlet. Det er også i alle de ordinære generalforsamlinger behandlet saker som bestemt i selskapets egne vedtekter. Det er innkalt til generalforsamling i tråd med bestemmelser om frist for dette i selskapets vedtekter. Revisors vurdering er følgelig at **Narvik kommune har oppfylt aksjeloven § 5-5 (1) og (2) samt § 7 i selskapets vedtekter**.

3.1.9 Styrets sammensetning og kompetanse

Eier bør gjennom selskapets eierorgan sørge for at styrets kompetanse samlet sett er tilpasset det enkelte selskapets formål og virksomhet. Habilitetsspørsmål bør vurderes ved valg av styremedlemmer. Styremedlemmer i morselskaper bør som hovedregel ikke sitte i styret i datterselskap.

Eierorganet bør tilstrebe balansert kjønnsrepresentasjon i styret. Kjønnbalansen bør sikres både blant de faste medlemmene til styret og blant varamedlemmene.

Eier bør anbefale styret jevnlig å vurdere egen kompetanse ut fra eiernes formål med selskapet. Styret bør etablere rutiner for å sikre nødvendig kompetanse.

Jf. KS-anbefaling nr. 9, 11, 12 og 13

Revisors funn

Narvik kommune har gjennom eierskapsmeldingen utarbeidet retningslinjer for oppnevning av styremedlemmer til kommunalt eide selskaper. Her fremgår at styresammensetningen skal gjenspeile behovet for kompetanse, kapasitet og mangfold ut fra selskapets egenart og behov. Det skal oppnevnes styremedlemmer som har egenskaper, kompetanse og kapasitet som bidrar til at styret som kollegium kan forvalte selskapet på en tilfredsstillende måte og i tråd med gjeldende mål, strategier og utfordringer. Videre fremgår det at rekruttering til styret bør ta hensyn til hvilken kompetanse og sammensetning av kompetanse en ønsker i styret.

Det fremgår videre av eierskapsmeldingen at Narvik kommune bør pålegge selskaper de har eierinteresser i, å gjennomføre en rekrutteringsevaluering i styret for å kartlegge behov for ny kompetanse. Valgkomitéen bør ta hensyn til en slik evaluering, og se det totale behovet sammen med formålet med eierskapet når styremedlemmer foreslås. Revisor har fått oversendt et dokument kalt *Rekrutteringsevaluering 2023*. Narvik kommune har i dette dokumentet samlet tilbakemeldingene de har fått fra en rekke selskaper på følgende spørsmål:

1. hvilken styrekompetanse trenger styret?
2. hvilken styrekompetanse har styret allerede?
3. hvilken styrekompetanse mangler styret?

Styret i Narvikgården meldte i forbindelse med evalueringen at de ikke manglet kritisk kompetanse, og at styret ble vurdert som riktig sammensatt sett i forhold til formål, vedtekter og aktivitet. Videre ble det informert om at styret på tidspunktet samlet hadde kompetanse på følgende områder:

Utklipp 2: Kompetanse i styret i Narvikgården AS

Erfaringsbasert	Teknisk	Destinasjonsbygging	Eiendom
Reiseliv	Erfaring kommunal og interkommunale	Eiendomsmegler	Økonomi
Politisk forståelse	Nettverk	Erfaring	Formell kursing i styrearbeid
Økonomi og administrasjon	Lokal-regionalkunnskap	Samfunnsengasjert	Ledelseserfaring
Eiendomsutvikling	By- og stedsutvikling	Erfaring	Næringsliv

Kilde: *Rekrutteringsevaluering 2023*

Styreleder i selskapet opplyser at i tillegg til ovenfor nevnte evaluering, gjennomfører styret egevaluering etter hvert styremøte. Protokoller fra styremøter som revisor har fått oversendt, viser at egevaluering er fast sak i alle styremøter.

Det fremgår av eierskapsmeldingen at valgkomitéen bør gjøre en habilitetsvurdering av de aktuelle styremedlemmene. Også av ovenfor nevnte dokument etter rekrutteringsevaluering fremgår det at det er en forventning om at det undersøkes om eventuelle nye styremedlemmer eller varamedlemmer innehar roller som er uforenelige med rollen som styrerepresentant.

Ifølge kommunens eierskapsmelding skal det være fokus på balansert kjønnsrepresentasjon i styret. Per november 2023 består styret av tre menn og to kvinner. Av de tre valgte varamedlemmene er det to kvinner og en mann.

Vi har gjennom våre undersøkelser ikke funnet at noen av styremedlemmene i Narvikgården AS også sitter i styrene i datterselskapene.

Revisors vurdering

Ovenstående funn viser at Narvik kommune har både skriftlige og praktiserte rutiner som etter revisors syn er egnet til å sørge for at styrets kompetanse samlet sett er tilpasset det enkelte selskapets formål og virksomhet. Det vises særlig til gjennomføring av rekrutteringsevaluering i Narvikgården AS i forkant av nytt styrevalg ved generalforsamling i 2023. Styrets tilbakemelding på evalueringen tilsier etter revisors syn at det er bredt sammensatt kompetanse i styret, og at det også er kompetanse på flere områder som er sentrale for den virksomheten som Narvikgården AS driver. **Revisors vurdering er følgelig at Narvik kommune har oppfylt KS-anbefaling nr. 9. Narvik kommune har oppfylt KS-anbefaling nr. 11 om balansert kjønnsrepresentasjon i styret, samt anbefaling nr. 12 om å anbefale styret jevnlig å vurdere egen kompetanse.** Revisors vurdering er også at **styret i Narvikgården AS har oppfylt den delen av KS-anbefaling nr. 12 som retter seg mot styret.** Fordi styremedlemmer i morselskapet ikke sitter i styrene i datterselskaper, er revisors vurdering at **Narvik kommune har oppfylt KS-anbefaling nr. 13.**

3.1.10 Bruk av valgkomité

Bruk av valgkomité ved valg av styrer i kommunalt eide selskaper bør fastsettes i vedtektene.

Jf. KS-anbefaling nr. 10

Revisors funn

Revisor finner ikke at det i selskapets vedtekter finnes bestemmelse om bruk av valgkomité. Av kommunens eierskapsmelding fremgår det at det er gruppelederne i kommunestyret som utgjør valgkomite for alle kommunale selskaper. Disse fremmer forslag til eierrepresentanter i kommunale selskaper.

Revisors vurdering

Narvik kommune benytter seg av valgkomité ved valg av styre til Narvikgården AS, og praksisen er formalisert gjennom kommunens eierskapsmelding. Anbefalingen fra KS er imidlertid at bestemmelse om dette fastsettes også i det enkelte selskapets vedtekter. Revisors vurdering er følgelig at **Narvik kommune ikke har oppfylt KS-anbefaling nr. 10** om å *vedtektsfeste* denne praksisen.

3.1.11 *Bruk av numeriske vararepresentanter*

Det anbefales at det oppnevnes varamedlemmer til styret i selskaper. Ordningen med numeriske varamedlemmer bør benyttes for å sikre kontinuitet og kompetanse i styret.

Jf. KS-anbefaling nr. 14

Revisors funn

Det er oppnevnt tre numeriske vararepresentanter til styret i Narvikgården AS. Kommunens representanter opplyser om at dette er gjort for å sikre kontinuitet i styret.

Revisors vurdering

Revisors vurdering er at **Narvik kommune har oppfylt KS-anbefaling nr. 14.**

3.2 Styret

3.2.1 *Rutiner for habilitetskonflikter*

Det anbefales at styrene etablerer faste rutiner for å håndtere mulige habilitetskonflikter. Ordfører og kommunedirektør bør ikke sitte i styret i selskaper.

Jf. KS-anbefaling nr. 15

Revisors funn

Hverken ordfører eller kommunedirektør i Narvik kommune sitter i styret i Narvikgården AS. På spørsmål om hvordan selskapet håndterer forholdet til mulige nærstående og spørsmål knyttet til inhabilitet, har styreleder gitt tilbakemelding om at dette ikke er en problemstilling som har vært aktuell i selskapet til nå. Videre opplyses det om at i de tilfeller ansatte stiller til valg i for eksempel kommunestyret, vil disse ansatte i saker som omhandler Narvikgården være inhabile, og ikke delta i behandlingen. Det opplyses at ingen ansatte i selskapet vil kunne delta i behandling av saker i organisasjonen som berører en selv eller nærstående, herunder for eksempel kjøp av eiendom der Narvikgården er grunneier. Dersom administrerende direktør er inhabil i en sak, vil styrets leder behandle saken på vegne av selskapet.

Av selskapets etiske retningslinjer fremgår blant annet:

- Vi unngår situasjoner som kan medføre konflikt mellom egne og Narvikgården AS sine interesser.
- Vi sørger for at egen habilitet blir vurdert, før vi saksbehandler eller treffer avgjørelser.
- Det skal utvises stor aktsomhet ved Narvikgårdens og private investeringer, slik at blant annet innsideregler og habilitetsregler overholdes.

Revisors vurdering

Ovenstående funn viser etter revisors vurdering at Narvik kommune har etablert rutiner for å håndtere mulige habilitetskonflikter. Informasjonen fra styreleder, sammenholdt med bestemmelser i selskapets etiske retningslinjer, indikerer at selskapet har både skriftlige rutiner for dette, samt et bevisst forhold til hvordan dette rent praktisk skal håndteres i en mulig habilitetskonflikt. Revisor legger til grunn styreleders opplysning om at dette foreløpig ikke har vært en aktuell problemstilling i selskapet. Revisor er heller ikke kjent med situasjoner der habilitetskonflikter skal ha forekommet i styret. På bakgrunn av dette er revisors vurdering at **styret i Narvikgården AS har oppfylt KS-**

anbefaling nr. 15. I vurderingen vektlegges det også at hverken ordfører eller kommunedirektøren sitter i styret i selskapet.

3.2.2 Etiske retningslinjer for selskapsdriften

Kommunens selskaper bør ha en aktiv og bevisst holdning til etiske spørsmål. Selskapet kan utarbeide, benytte og jevnlig revidere etiske retningslinjer for selskapsdriften.

Jf. KS-anbefaling nr. 19

Revisors funn

Narvikgården AS har utarbeidet etiske retningslinjer for selskapsdriften. Disse ble første gang vedtatt av styret 23.10.2007. I selskapskontrollen som ble gjennomført i Narvikgården AS i 2018, påpekte revisor at de etiske retningslinjene ikke hadde vært gjenstand for jevnlig revidering. I etterkant av dette har Narvikgården AS løftet gjennomgang og revidering av etiske retningslinjer opp i styret en gang årlig. De etiske retningslinjene er altså revidert og vedtatt årlig i perioden 2018 – 2023. De etiske retningslinjene er blant annet tilgjengelig på selskapets hjemmesider. Retningslinjene har bestemmelser tilknyttet profesjonalitet, åpenhet og dialog, interessekonflikter, gaver og representasjon, penger, eiendeler og bærekraft, innkjøp, arbeidsmiljø, mangfold og varsling.

Revisors vurdering

På bakgrunn av ovenstående er revisors vurdering at styret i Narvikgården AS har **oppfylt KS-anbefaling nr. 19.**

3.3 Avtalemessige og juridiske forhold. Handlingsplan 2023

I egenerklæringsskjemaene til styreleder, og i samtale med administrerende direktør, har revisor stilt spørsmål tilknyttet avtalemessige og juridiske forhold som er relevante for selskapet. På disse spørsmålene fikk vi følgende tilbakemeldinger:

- Alle selskapets eiendommer er forsikret i Gjensidige/If. Det benyttes forsikringsmegler ved inngåelse av forsikringsavtaler. Det er også tegnet styreansvarsforsikring, samt lovpålagte personal- og ansvarsforsikringer.
- Det er ikke begått irregulære eller straffbare forhold relatert til virksomheten, herunder heller ikke i datterselskaper.
- Selskapet har ikke uoppgjorte skatte- eller merverdiavgiftskrav, tvister for domstolene, pågående konflikter med samarbeidspartnere eller ansatte. Selskapet har ikke mottatt pålegg eller andre plikter fra offentlige instanser.
- Selskapet har ingen uavklarte ansettelsesforhold.
- Selskapet har ikke bonusordninger.
- Selskapet forholder seg til lov om offentlige anskaffelser, offentleglova og til forvaltningslovens habilitetsregler.
- Det pågår per 2023 et prosjekt for oppdatering og utvikling av rutiner for avvikshåndtering for hele konsernet.

Revisor har fått oversendt en plan som viser at Narvikgården AS har følgende prioriterte prosjekter for 2023:

1. Fyrtårnprosjekter

- a) Torvhallen
- b) Indre havn

2. Andre eiendomsprosjekter

- a) Eiendomsutvikling Teknisk Kvartal
 - i. Nytt museum – Museum Nord
 - ii. Vitensenter
- b) Helseinnovatørene og parkering ved UNN
- c) Taraldsvikjordet – endelig avklaring
- d) Forsvarsutvikling Bjerkvik – nettverksutvikling, posisjonering og påvirkning
- e) Skape aktivitet på våre eiendommer i Bjerkvik
- f) Kjøp av eiendom fra Statsbygg
- g) Arbeid med å sikre overtakelse av sykehusaugen fra Helse Nord RHF

3. Andre interne drifts- og utviklingstiltak

- a) Nytt økonomisystem
- b) Utarbeide medie- og kommunikasjonsstrategi med tilhørende plan
 - i. Videreutvikle profilering og omdømmebygging
- c) Etablere bærekraftprosjekt med intern bærekraftsansvarlig.
- d) Jobbe videre med prosjektmodell for å styrke faglighet, effektivitet, forankring, risikovurdering med videre. Ender nødvendigvis ikke i et nytt prosjektstyringsverktøy, men en omforent arbeidsmetodikk.
- e) Organisasjonsutvikling – kompetanse, kapasitet og integrering
- f) Risikovurdering og avvikssystem
- g) Utarbeide plan for samfunnsoppdraget

4. Utleie av lokaler

5. Gjennomføre virksomhetsoverdragelse av parkering fra Narvik kommune, eller avslutte prosessen våren 2023

3.4 Oppsummering og samlet konklusjon

KomRev NORD har vurdert om Narvik kommunes eierutøvelse i Narvikgården AS er i henhold til sentrale krav i aksjeloven, kommuneloven, kommunestyrets vedtak og forutsetninger samt etablerte normer for god eierstyring. Basert på opplysninger fra skriftlige dokumenter, muntlige opplysninger og opplysninger i såkalte egenerklæringsskjemaer, er revisors vurdering som listet opp nedenfor.

Eier Narvik kommune har **oppfylt**:

- Aksjeloven § 2-1 (1) og 2-2 om stiftelsesdokument og vedtekter
- Aksjelovens § 5-5 (1) og (2) om generalforsamling
- Kommuneloven § 26-1 om eierskapsmelding
- KS-anbefaling nr. 1 om valg av selskapsform
- KS-anbefaling nr. 4 om årlig rapport til kommunestyret
- KS-anbefaling nr. 3, samt bestemmelse i kommunens eierskapsmelding, om gjennomføring av eierskapsseminarer
- KS-anbefaling nr. 5 om utarbeidelse og jevnlig revidering av styringsdokumenter og avtaler
- KS-anbefaling nr. 6 om eiermøter
- KS-anbefaling nr. 7 om oppnevning av eierrepresentanter
- KS-anbefaling nr. 8 om generalforsamling
- Selskapets vedtekter § 7 om innkallingsfrist til generalforsamling
- KS-anbefaling nr. 9 kompetanse i styret
- KS-anbefaling nr. 11 om kjønnsbalanse i styret
- KS-anbefaling nr. 12 om å anbefale styret å vurdere egen kompetanse
- KS-anbefaling nr. 13 om at styremedlemmer i morselskap ikke bør sitte i styret i datterselskap
- KS-anbefaling nr. 14 om bruk av numeriske vararepresentanter

Eier Narvik kommune har **ikke oppfylt**:

- KS-anbefaling nr. 10 om å vedtektsfeste bruk av valgkomité

Styret i Narvikgården AS har **oppfylt**:

- KS-anbefaling nr. 12 om å vurdere egen kompetanse
- KS-anbefaling nr. 15 om rutiner for håndtering av habilitetskonflikter
- KS-anbefaling nr. 19 om etiske retningslinjer

Med bakgrunn i revisors funn og vurderinger er vår konklusjon på problemstilling 1 at **Narvik kommune fører kontroll med sine eierinteresser i Narvikgården AS**. Narvik kommune møter, som aksjeeier, i generalforsamlingene til selskapet. Ved at det behandles forberedende generalforsamling i kommunestyret i forkant av ordinære generalforsamlinger, er vedtakene som treffes i generalforsamling forankret i kommunestyret. På den måten sikres det at kommunestyret som øverste eier har en reell kjennskap til, og innvirkning på, de beslutninger som treffes i

eierorganet. I konklusjonen legges det også vekt på at det er hyppige og systematiske treffpunkter mellom selskap og eier, og at det er etablert flere arenaer som sikrer informasjonsflyt fra selskapet til eier. Gjennom disse arenaene, samt eierskapsmelding-, strategier og andre styrende dokumenter, har Narvik kommune gitt uttrykk for sitt formål med eierskapet, samt sine forventninger til Narvikgården AS.

Videre er vår konklusjon på problemstilling 2 at **Narvik kommunes eierinteresser i det alt vesentlige utøves i samsvar med kommunestyrets vedtak og forutsetninger, aktuelle lovbestemmelser og etablerte normer for god eierstyring og selskapsledelse.** Begrunnelsen for konklusjonen er at alle de utledede kriteriene, bortsett fra ett, er vurdert som oppfylt. Fordi Narvik kommune ikke gjennom selskapets vedtekter har skriftliggjort praksisen for bruk av valgkomité ved valg til styret i selskapet, er konklusjonen ikke fullt ut positivt formulert.

4 UTTALELSER

Ifølge gjeldende standard for eierskapskontroll skal revisor sende et utkast til rapport til uttalelse til den som utøver kommunens eierfunksjon, og til det aktuelle selskapet. Uttalelsene skal i sin helhet fremgå av rapporten. Revisor sendte 6.11.2023 utkast til rapport for uttalelse til Narvik kommune og Narvikgården AS v/ administrerende direktør og styreleder. Vi satte frist til 17.11.2023 for å avgi uttalelse.

Revisor mottok 14.11.2023 tilbakemelding fra administrerende direktør i Narvikgården AS. Det ble gitt en felles tilbakemelding på vegne av administrerende direktør og styreleder. Uttalelsen fremgår i sin helhet på neste side. På bakgrunn av uttalelsen fra selskapet har revisor fjernet opplysningen om mulig partnerskap med en konkret, ekstern aktør. Vi har også oppdatert tabellen som viser økonomiske nøkkeltall for selskapet i tråd med deres tilbakemeldinger.

Revisor mottok 20.11.2023 følgende tilbakemelding fra Narvik kommune v/*controller eierskap*:
«Narvik kommune har ingen kommentarer eller innspill til rapporten slik den foreligger.»

KomRev Nord IKS
 v/Tone Jæger Karlstad
 Havneveien 5

 9610 Rypefjord

Besøk: Kongens gate 49, 2. etg
 Post: Postboks 540, 8507 Narvik

Telefon: 76 97 72 80
 post@narvikgaarden.no
 www.narvikgaarden.no

Org. nr: NO 983 387 381 MVA
 Kontonr: 1503 37 16157

Deres ref: Vår ref: Saksbehandler: Dato:
 33080 Bjørnar Evenrud 14.11.2023

VEDR. RAPPORT FRA EIERSKAPSKONTROLL I NARVIKGÅRDEN AS

Narvikgården har gått gjennom rapporten og har kun et fåtall kommentarer. Tilbakemeldingen gis som en felles uttalelse fra styrets leder og administrerende på vegne av selskapet.

I Tabell 2 på side 4 i hht nummereringen (side 11 i pdf-en), benyttes tall for Narvikgården som morselskap. Med utgangspunkt i selskapsstrukturen mener vi det ville gitt et mer korrekt og helhetlig bilde av den økonomiske situasjonen ved å benytte konserntallene. Vi ber dere derfor vurdere om det kan være hensiktsmessig. Hvis ønskelig kan vi sende over konserntallene slik de er vedtatt av kommunestyret.

Tabellen inneholder for øvrig noen feil, og vi gjengir tabellen med de korrekte tallene her. Det som er merket gult avviker fra deres tabell.

	Dr. innt	Dr. kost	Dr. res	Årsres	EK	Gjeld
2020	26 305	17 279	9 026	6 289	95 069	132 410
2021	14 472	29 426	-14 954	82 855	177 924	118 054
2022	13 471	21 220	-7 749	-4 773	173 151	102 144

Under Andre eiendomsprosjekter på side 20 leser vi i pkt 2a) at det står i partnerskap **med Aker**. Her er det nå kommet avklaringer som gjør at vi kan fastslå at dette ikke blir i partnerskap med Aker, og da tenker vi at det kan være gunstig å ta ut «Aker» fra rapporten. Både av hensyn til Aker, som børsnotert selskap, men også av hensyn til Narvikgårdens behov og ønske om å komme i kontakt med andre interessenter

Vennlig hilsen
 Narvikgården AS

Bjørnar Evenrud
 Adm. direktør

5 ANBEFALINGER

På bakgrunn av rapportens funn, vurderinger og konklusjoner anbefaler revisor Narvik kommune å vurdere å vedtektsfeste bruk av valgkomité ved valg til styret i Narvikgården AS.

6 REFERANSER

- Lov 13.6.1997 om aksjeselskaper (aksjeloven)
- Lov 22.6.2018 nr. 83 om kommuner og fylkeskommuner (kommuneloven)
- Anbefalinger om eierskap, selskapsledelse og kontroll, KS (2020)
- Vedtekter for Narvikgården AS
- Stiftelsesdokument for Narvikgården AS
- Narvik kommunes eierskapsmelding vedtatt 16.6.2022
- www.narvikgaarden.no
- www.proff.no

Om selskapet og vår forvaltningsrevisjonskompetanse

KomRev NORD IKS utfører helhetlig revisjon av kommuner og fylkeskommuner, kommunale foretak, interkommunale selskaper, offentlige stiftelser, kirkeregnskap og legater. Selskapets eiere og oppdragsgivere er Troms og Finnmark fylkeskommune, Nordland fylkeskommune, tolv kommuner i Nordland og 28 kommuner i Troms og Finnmark.

Vårt hovedkontor ligger i Harstad, og vi har avdelingskontorer i Alta, Hammerfest, Lakselv, Tromsø, Narvik, Finnsnes, Bodø, Sortland, Leknes og Svolvær.

Vi har 45 medarbeidere som samlet innehar lang erfaring fra og god kunnskap om offentlig sektor og revisjon.

Selskapet er uavhengig i forhold til kommuner, stat, privat næringsliv og andre institusjoner i samfunnet.

Vårt forvaltningsrevisjonsteam består av 16 medarbeidere med høyere utdanning innen ulike fag:

- Rettsvitenskap
- Sosiologi
- Statsvitenskap
- Samfunnsøkonomi

KomRev NORD har tidligere gjennomført følgende forvaltningsrevisjoner og eierskapskontroller i Narvik kommune:

<i>Erverv av Ballangleira</i>	2023
<i>Eierskapskontroll i Nordkraft AS</i>	2022
<i>Narvik kirkelige fellesråd</i>	2021
<i>Forvaltning, drift og vedlikehold</i>	2018
<i>Forebygging og oppfølging av sykefravær</i>	2018
<i>Narvikgården AS</i>	2018
<i>Næringsutvikling</i>	2014
<i>Økonomi- og budsjettoppfølging av helse-, omsorgs- og sosialområdet</i>	2013
<i>Leasing og bruk av kommunale tjenestebiler</i>	2012
<i>Offentlige anskaffelser</i>	2010

